

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Segéd szerkesztő:

KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér I.**
 Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.

Egy-gyermek-rendszer.

Régi átka a magyarnak, hogy ha külső ellenség nem pusztítja, belső nyavalya emészti. Ha törököt, tatárt, németet nem üthetett, mint az öreg fába szú ette magát bele s örölte lassan, észrevétlen, de számszerű következetességgel.

Régóta halljuk a feljajdulást ősi magyar fajunk pusztulása miatt. A statisztika adatai szerint a gyermekek születése évről-évre csökken. Míg 1902-ben 759,739 volt a születések száma, 1903-ban csak 710,744 gyermek született, tehát közel 50,000-el kevesebb.

S a mi még sajnósb, hogy ez a veszteség általában a magyar vidékekre esik. Csak a hozzánk közelebbi megyéket, a Dunántúlt vizsgáljuk. A statisztika szerint az ország lakosságának átlagos szaporodása évenként 10 százalékra tehető. Ebből azonban 1900-ban Baranyamegyére 1.44%, Fejérrre 4.35%, Győrrre 3.60%, Mosonra 4.54%, Somogyra 5%, Tolnára 0.09% esik. Még fel-tünőbb a különbség, ha az inficiált vármegyék visszaesését vesszük figyelembe. Tolnavármegyében a szaporodás 1880 és 1890 közötti időszakban 7.2% volt, 1890—91-ki időszakban leszállt 0.09%-ra. Baranyában akkor 8.5% volt, 90-ben 1.04. Így megy ez tovább.

Megmozdultak a vármegyék s feliratoznak az országgyűléshez. Hontvármegye törvényhatósági ülésében nemrég kiállott az államhatalom segítségeért, hogy ne engedje kipusztulni a magyar fajt s hasson oda, hogy rendszabályok hozassanak, hogy a külföld példája után nálunk is történjék valami hazánk törzsökös lakosságának a megmentésére.

Mit tesz a külföld? Mit tehet az államhatalom? Törvényt hoz a kisbirtok eldarabolása ellen. A családi vagyont teljes egészében örökölje a legidősebb fiú, a többi pedig egyéb pályákra taníttassék ki, a mint ez pl. Angolországban van. Ilyen a létminimum Vagyis, hogy a szegény embernek bizonyos jövődeme, a mely a létfenntartáshoz feltétlenül szükséges, adómentes legyen. (Buzáth Ferenc néppárti országgy. képviselő pár nappal ezelőtt pártja megbízásából 1200 kor. évi jövődeme adómentességének megállapítását kérte a képviselőháztól.)

Helyes! Ez is segíthet. De mégis elégtelen. A baj forrása nagyon sokszor nem a megélhetés, hanem inkább a kényelmi szemponton alapul. A tolnai, baranyai paraszt embernek egy gyermeke van és mégsem vagyonosodik, mert a dolgában azért nem lesz szorgalmasabb. Sőt ellenkezőleg. Szolgát, cselédet tart, ő pedig uri

módon, tétlenül él. A fehérvárnak átlag 7 gyermeke van s tisztességesen megél velük. Igaz, hogy a fölkelő nap munkánál találja őket. S a kinek 13—14 éves fia van, megtakarította családjának a napszámoss fizetését és jobb, lelkiismeretesebb munkát kapott. Nálunk a mi jó néptünk nem átoknak, hanem áldásnak tekintik gyermekeit. Nem is ritkaság a 16—18 gyermek egy családban.

A baj forrását nem is annyira anyagi mint inkább erkölcsi okokban kell keresni. Tessék egészen szemügyre venni a viszonyokat. Hol hódít a gyermekpusztítás? Ott, a hol a liberalizmus hatásai észlelhetők. Az intelligenciában ép úgy, mint a köznép között. A katolikus magyar nép aránytalanul kevésbé van megmetelyezve e fekély által, mint pl. a kálvinista, a hol a lelkesek maguk viték elől a liberalizmus felvilágosító fáklóját, lefőzve a sötétségben maradt katolikusokat, a kik nem értették meg a modern világgosságot. Nem a zsebhez, hanem legfőképp a lelkiismeret-höz kell itt hozzáférni, a lélekkel való titkos, őszinte beszéd nagyobb hatással van itt, mint bármilyen egyéb. Míg a katolikusoknál pl. meg lesz a gyakori gyónás, addig nem kell rettegni a nagyobb mérvű veszteségtől.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Egy előkelő idegen.

Dr. Fischer-Spitzer.

A közelmúlt napok egyik éjszakáján hírlapokba mélyedve az Orosz—Japán háborúról szóló harctéri tudósítások kötötték le figyelmemet, mikor Pista, az Otthon-kávéház pikkoló-generálisa jelenti, hogy egy „nagyságos ur“ garambol-pártira invitál. Jómagam a teinsír tituluson túl nem jutván, siettem megragadni az alkalmat, hogy „nagyságos“ úrral mérjem össze dákó-tudományomat, bár éltem a gyanuval, hogy a mai rang-körös világban ez alkalommal is valami talminagysággal hoz össze a jószerencse.

Illó tisztelettel tudással álltam meg az előkelő idegen előtt s bár nevemet a bemutatkozásnál tisztán, érthetően adtam tudtára, válaszul rideg kézfogás kíséretében divatos morgást kaptam, mely egy gondosan rendben tartott ősz-bajusz alatt érthetetlenül mosódott el. A „nagyságos ur“ tehát továbbra is megmaradt az előkelő idegen

inkognitójában. Alacsony termete, kopaszodó ősz feje nem árul el semmit az 50 évek látszó multból, előkelő nyugalma, minden mozdulatának kimértsége, briliánsokkal gazdagon kirakott mell-tüje s szinte teljes szótlanlaga tartózkodásra intett annál is inkább, mert nem épen modern szabású öltözéke nem annyira túlfinom izlésre, mint inkább öreges extravaganciára vallott. Folyton le-sütött szeméből csak nagy ritkán tört elő szuró tekintete s ilyenkor karakterisztikus vonásokban nem szűkölködő ábrázata előttem nem tűnt fel teljesen ismeretlennek.

A bekerített zöld terep három csontkatonája ezalatt vígan tette meg futamait s az előkelő idegen dákófogása s már a játszma kezdetén tett néhány lökése sejtetni engedte, hogy vereséggel végzem a mérkőzést. De hát nagyságos úrral játszani még a biztos vereség tudatában is nem utolsó dolog. Végre is a két százas párti véget ért s megfélemlített győzelemmel tettük le a diadala vitt dákókat. Alég egy kézfogás s aztán már csak a garambolpénz juttatta eszembe, hogy nagyságos úrral mérkőztem.

A garambol-golyók egyhangú csettenését, koppanását most már halk beszélgetés váltotta fel. E közben tudtam meg, hogy az előkelő

idegen Budapest felől az éjjeli vonattal érkezett városunkba, amelylyel bizony egy cseppet sincs megelégedve. Száidta a rendőrséget, mert kellő számú bérkocsi nem várta az utasokat s bár a villanyvilágítást figyelemreméltó haladásnak ismertette el, a közvilágítást kielégítőnek nem tartja. Erősen apostrofálta a déli-vasut eljárást, amelynyiben a vonat érkezése után a várótermet el-zárja a közönség elől s így az utasok, ha 2—3 óra multán tovább mennek, a várakozási időt kénytelenek esetleg az lsten szabad ege alatt tölteni. Sok érdeklődést tanusított a város ügyei iránt s érdeklődését kiterjesztette egyes családokra is. A rendőrség működésének bírálata kedvenc témája volt s a város szencziós eseményei szivesen kötötték le figyelmét.

A mint így szemtől-szemben ültem evvel a halk beszédű, nyugodt ábrázatu előkelő idegennel, a beszélgetések folyamán, most már fűrkésző tekintetét rajtam felejtve, kis habozással említi a tavalyi esztendő egyik helyi, majd országos szenzációját s dr. Fischer-Spitzer neve körül indul meg a szóáradat. Elénk emlékemben volt az a világkrónika, mely e névvel kapcsolatban hetekig foglalkoztatta a sajtót s így magam is székes-fehérvári eseményeknek az elővizsgálata során

Papp Károly

selyem-műfestő és vegyszeti ruhatisztító

Székesfehérvárt
 Városház-tér, 5. szám alatt.
 (Bejárat a Megyeház-utcaról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyek, függönyök, végárúk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrovidebb idő alatti kiszolgálást ígérek.

52—1

Mai lapunk 6 oldal.

00000242

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
É KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVÉ VAN!**

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része, ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem érték el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuikat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskátály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megerem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeszkélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekőbb díszé, anélkül, hogy legkevésbébb helyet is elfoglálna az egyébre használható részekből. Ez a leghíradatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretése vére vonatkozó, szines fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetük meg, a ki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím: „Ermelleki első szőlőoltvány-telep“ Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Szoba-, cim-, cimer-festő és mázoló üzlet

Schmöltz László

és

Fischl Gyula

Székesfehérvár, Vásár-tér 17. sz. a.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy ezen társas cég alatt üzletünket a mai napon megnyitottuk. ○○○○○○

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat a leggyorsabb kiszolgálás és legolcsóbb árak mellett.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főuradánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000 kor. nagy jutalmat az 57080 sz. sorsjegyre,	a 80.000 kor. főnyereményt a 83061 sz. sorsj.-re
a 100.000 kor. főnyereményt a 74366 sz. sorsj.-re	a 70.000 kor. főnyereményt a 81161 sz. sorsj.-re
a 100.000 " " az 52528 " " "	a 70.000 " " az 5498 " "
a 100.000 " " a 94780 " " "	a 60.000 " " az 51613 " "
a 90.000 " " a 109780 " " "	a 60.000 " " a 76347 " "
a 90.000 " " a 83610 " " "	a 50.000 " " a 4036 " "
a 90.000 " " a 92787 " " "	

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő m. kir. szabadalm. 14. osztálysorsjátékban ujából

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben 1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 1 á 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14,459.000 korona összegben.

Az I-ső osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/4 eredeti sorsjegy frt. — 75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " " 3.— " " 6.—; 1/1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

1. é. április hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főuradánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Muzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget .....korona összegben { utánvételezni kérem. postautalvánnyal küldöm. mellékelem bankjegyekben. (bélyegeken). } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőnycim: ETERNIT Budapest. Telefon: 12—92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső-Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHÉK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS Budapest, VI. Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. ✿ Jótállás. ✿ Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. ✿ Kérjen ismertetést.

„Bővebb értesítést ad SCHÖN RUDOLF Székesfehérvárott, a kinél az áru raktáron van.“

Tömeges vételek

és a legolcsóbb bevásárlási források felkutatása folytán hihetetlen olcsó áron ajánlhatom a t. c. vevőközönségnek raktáron levő áruimat.

Használt, de jókarban levő vaságycat, míg a készlet tart 3 koronáért, minden méretű és minőségű szálvasat 19 fillértől kezdve árusíthatok. A legkülönbözőbb fajta szegek 10 kgm-ként 3 koronáért, ugyancsak mindennemű új- és avét vasak, vaseszközök, gazdasági gépek, kocsik és székertengelyek minden sulyban és alakban, cementáruk, rétegfémek, kátrány és aszfaltpapírok gyári áron kaphatók.

Elsőrendű, igen szapora meszet 2.40 kor. házhoz szállítok, porosz kovács szenet pedig 3.60 koronáért.

A t. c. közönség szíves pártfogását kéri

Grosz Bernát

a dr. Heidlberg-féle aszfaltpapírok egyedüli elárúsítója.

Telefon: 122.

Rác-utca 5. sz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy 33 év óta fennálló

könyvkötő üzletemben

ugy a legegyszerűbb könyvkötést, mint a legdiszesebbet is, üzleti vagy könyvtári könyvek bekötése a legjuttányosabb árért pontosan elkészítenek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Friesz József,

könyvkötő

Székesfehérvár, Iskola-utca 3. sz.

A kisbirtokosok által sajátkezűleg, a legnagyobb gondnal, angolnyelven és rafiás eljárással készített, kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtisza, 1-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő. Szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas! Csemege és borfajta szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamizozott, előhajtásos oltást messze felülmúlunk! — Chasselas, muskotály és más legkiválóbb csemege fajokból összeválogatott 1-ső rendű **BUGASGYÜTEMÉNY** ára: (melyek megeredéseért és jóságáért felelősség vállalatik)

1. Kis összeállítás 15 darab 5 korona. — 2. Nagy összeállítás 30 darab 10 korona.

a) Borfajok:

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra:

Ezer darab . . . . . 200 K. — fillér.

Száz darab . . . . . 22 K. — fillér.

Tíz darab . . . . . 2 K. 50 fillér.

b) Csemegefajok:

Árak tavaszi szállításra értendőek:

Ezer darab . . . . . 220—240 korona.

Száz darab . . . . . 25—30 korona.

Tíz darab . . . . . 3—5 korona.

Hazai szőlőfajok! — Filoxeramentes!

SZŐLŐKIRÁLY (Delavara). A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 24—26%-os cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora igen jó, hasonló a szomorodni másáshoz és a madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbeli termések házasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delavare francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az Érmellékre portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a **borok királyának. A jövő szőlőszet kincse.** Mindenütt megterem, ugy a homokban, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megfordított, rendkívül (tartós, szívós zöldhajtása 1—20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeimél fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákon, kerítések és házaik fala mellett s minden egyébbre nem használható helyeken mint

Szőlőlugas tenyészessék. 100 darabból álló lugas gyütemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály!

Ripáriaportális telepek.

Mintabor 2 korona.

(Delavára).

Nagymennyiségű ripária eladás.

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok, palackokban, ugy mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást, vagy 1 K. utánvét mellett mintabort küld:

Az Érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szakközlöny, mint „Országos Hirdetési Kalauz”
SZEKELYHID (Biharmegye).

Alkalmi ajándék

a hölgyvilág részére.

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját az igazítható

női taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati-rajtot megtanult volna.

Eme készülék minden testalkat részére szabályozható.

Akadémiailag megvizsgált. — Számos elismerő irat.

Egy készülék ára utánvét mellett 3 korona.

Guschelbauer Antal Sopron.

Képviselők minden helységben kerestetnek.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly

Bécs, III., Hauptstr. 120., saját házában.

Kívánatra ingyen própa, mintakönyv prospektus.

Füraktár: Schön Rudolf, Zöldfa-utca 15. sz. Székesfehérvár.

Kronsteiner-féle új zománc. **Homlokzat-festéke** hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Ezek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katonai- és civilintézeteknek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 2 1/2 kr.** Meglehető eredmény. **Homlokzat-festék,** viharmentes, mézben oldható, 49 minta olajfestékekkel azonos. Kgr.-ja 12 kr.-tól följebb.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.